

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

9. Ecclesiam inuitis aliquibus Societatis datam, Xauerius reddit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

adultos in eam admisit. Sic seminario in Societatis tyrocinium conuerso, grauitèr offensus cum Episcopo suo ciues, querebantur inter se uehementer iniuriam; sed eam, ad Gubernatorem Georgium Cabralem defererebat nemo, quod esse Gomezij totus erederetur, malèque publicè Gomez eam ob rem audiret, cum in eum vel approbatorem vel consiliarium reciderent omnia, quæ cumque in administranda reipublica peccari putabantur. Sileo nonnulla etiam eiusdem, simplicitatis stolidæ uarietate, seu magis figmenta; tam falsi euentus, ut ab eo palam apud ciues pro concione oportuerit excusari. Sed hic silendum non arbitror, quem Cocini mouit contra nos tumultum. Sanctitate Xauerij ea urbs, & Sociorum capta Collegium nostris fundare decreuerat, eò confert se Gomez Societatis nomine illud admittitur; palmetum à Præfeto in solum Collegij accipit; in templum, ædem sacram Matris Dei nomine, à Gubernatore; sed multum inuito Vicario, & sodalitate ad quam ea spectabat, quæ doni post paulum pœnitens, iure illam repetiit, donationem irritam testata. Gomez auctoritate potens, bona mente instinctus, sed valdè imprudens (quæ triplex est, errandi scaturigo tanto peior, quanto minus errari creditur) summo iure donationem tueri obstinat, breuique motus illos non tam sedat, quàm premit; impulsoribus eorum in carcerem traditis. Eam vim non ferens ciuitas, fremensque in Societatem, ardentè dat in Europam ad Regem, & ad Ignatium literas.

9
Ecclesiam in-
uitis aliquibus
Societatis da-
tam, Xauerius
reddit.

Hic rerum Indicarum status cum ex Iaponia Xauerius reuertit, quibus ille inspectis, multis eas lachrimis defleuit, aggressusque mox restituere, vias iniuit Gomezio planè oppositas. Cocini, quò primùm Malaca appulit, coacto in choram maioris Ecclesiæ, Magistratu, & Sodalitate, Vicario coram, & Clericis sistit se medium, clauis ædis sacræ quæ contendebatur manu tenens, eo oris totius pudore, qui magis Gomezium decuisset, flectit genua, affaturque adstantes, ea demissione animi, & uerborum satisfactione, cuius diu Cocini pia memoria, & Religiosæ humilitatis monumentum, in animis, & sermonibus populi uiguit; nihil defendit, nihil purgat; uelut confitens reus, ueniam transactorum rogat quibus uel offensus, uel icti quoquo modo forent: clauis reddit; sacram ædem nudè integreque restituit, seu redonaram si ad nos spectaret, seu vindicatam, & assertam, si illorum esset; ac si ultro uellent Societatem illa uti, haudquaquam id aliter quàm commodatò id fieret, cum potestate illius quoties luberet repetendæ, sic una opera & ciues optimos placauit, & ædem obtinuit; nam aliquanto post iuridicis tabulis sponte ab iis collegium in eius possessionem perpetuam missum est. Goæ ut res habebant deterius, ita iis sanandis plus negotij fuit. Antonius Noronius cum Proregis Indiæ titulo atque imperio portum subierat, & prius etiam quàm nauis prodiret, querelas audiuit ciuitatis nomine apud se deponi, tum ab Episcopo iterari; quòd seminarium urbis decus, & Indiæ salus, ex quo tot Patrum exhibant interpretes, tot Christiana magistri doctrinæ, nonnulli etiam exploratæ barbarorum fectò, in Christum
fidei,

fidei, pessum abiisset, nulla spe resurgendi; huius excedij spectator si adesset P. M. Franciscus cui tantopere id opus cordi erat, videretque ab vno è suis, euersum penitus, à quo maxime augeri debuisset, acerbè profecto id esse laturum, eique instaurando manum celebrem admoturum, quod sane ab iis haudquaquam temerè coniciebatur.

Goam enim vt venit, illico iuuenes Lusitanos, expulsis substitutos Indis, ad suos remisit; conquisitos ex vicinis Indos in seminarium iusto numero reduxit & Societatem exoneravit turba illa quam præcepit Gomezius in eam intruserat, quod nihil præferrent in futurum vocatio- ne tanta dignum.

Restabat edendum in Gomezio exemplum, Goa igitur amouendus, iustus est Dium Lusitanorum præsidium se conferre, altius ad Septemtrionem situm. Verum is in iusta contumax ita se ministris regis, ipsoque prorege, ne auellerentur Goa, obuallarat, vt vnum par fuerit Xauerij robur, tot perfringendis obstaculis, & abstiterit tam procul à flectendo sub iis animo, vt quibus officiis ambierat pro se Gomezius, in ipsum eadem retorqueret velut intercessionis refractariæ nouum crimen, noua plecteret pœna; & carnis brachio confisum, Goæque affixum, potentiori Dei brachio, è Societate extirparet, futurum in sæculo proteruis, documentum terroris; Rectoribus iniuncta ad asserenda obedientiæ iura constantiæ. Cavit tamen ne Goæ Societatem exueret, sed Dium longe ablegauit ab Lusitanorum nauibus in Europam reportandum, quod in Sinas iturus P. Berzeo serio iniunxit. Nec finis calamitatum Gomezij: nauigans in Lusitaniam, vel gesta defensusus, vel ad pedes Ignatij rogaturus illorum veniam, in medio cursu fracta nauis miser in aquis interit, vetante Deo ne ab Xauerij sententia prouocaretur ad alium iudicem. Sic vitam clausit Gomezius; vir si dotes naturæ pendamus aliorum bono idoneas, in paucis excellens; & habilitate ingenij, animosaque vi erectæ pietatis, quorum in Indiis, & Lusitania, non dubia dederat argumenta; præstiturus omnino pro Deo grandia, si dociliorem rectorum ductui, & conatibus, ceruicem iungere voluisset, agique optasset potius modesta sui defectione, quàm absurdo agendi studio præesse.

Societatis rebus Xauerius in eum modum instauratis, operarios in diuersa misit, quod qui hæcenus illa excolebāt, egregij licet ac strenui, necessariis tamen laboribus parum sufficerent, iis ergo auxilia addidit, Bazaini quidem Melchiorem Nunnium; Gonsaluum Rodericum Tanæ; Cocini Franciscum Henrichez; Ioannem Lopesium Meliapore; in ora Piscaria Ioannem Mendezium, quorum vltimi duo nondum erant initiati Sacerdotes. Venere inter hæc à communitate Chaulensi, milliariibus triginta à Bazaino mediteraneâ, qui Sociorum Collegium postularent, sed piæ ipsorum liberalitati, mos geri non potuit, quod æquum non esset affigi multos vni pago, quorum singuli multis erudiendis pagis incumbebant. Postea Henrici Henrichez quem sponte nostri, Criminali

IO

Seminarium
Indorum Goæ
restituit.

II

Gomezium,
alioqui egregium,
eiecit è
Societate.

I Z

Operarios
missionibus
assignat.